

Zondag 13 juni 16.15 uur

Ton Reijnaerds, orgel

- Johann Sebastian Bach (1685-1750) - *Preludium und Fuge in C Dur* – BWV 531
- Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788) - *Sonate V in d Mineur*
Allegro, Andante, Allegro (thema en variaties)
- Felix Mendelssohn-Bartholdi (1809-1847) - *Sonate I in f Mineur*
Allegro moderato e serioso, Adagio, Andante,
Allegro assai vivace
- César Franck (1822-1890) - *Pastorale (Six Pièces)*
Uit : *Pièces pour orgue ou harmonium*
- Jehan Alain (1911-1940) - *Litanies*

TOELICHTING

Het *Preludium und Fuge* in C Dur van **J.S. Bach** is een jeugdwerk waarin de jonge componist vol enthousiasme zijn eigen stijl begint te ontdekken. Het stuk begint met een gedurfde pedaalsolo en bruist van levenslust en scheppingsdrang. Het is een opgewekt werk dat invloeden bevat uit de periode dat de jonge Bach lessen nam bij de in die tijd vermaarde musicus/componist Georg Böhm. Het Preludium bevat vrije toccata-elementen en bezit nog niet de eenheid van structuur van zijn latere orgelwerken, maar het werk getuigt niettemin al van genialiteit. Het fugathema is instrumentaal gedacht, iets dat bij de jonge Bach vaak het geval is. De fuga eindigt groots, met volle akkoorden.

Bachs zoon **Carl Philipp Emanuel** was een zeer begenadigd musicus zoals blijkt bij zijn *Sonate in d klein* voor orgel. In dienst aan het hof van Frederik de Grote, als fluitist, was hij tevens een begaafd toetsenist en in die hoedanigheid schreef hij de studie *Versuch über die wahre Art das Clavier zu spielen*. De stijl van de orgelsonate is typisch die van de Sturm und Drang. Deze wordt gekenmerkt door een zekere weemoedigheid en overgevoeligheid en is in feite de voorbode van de Romantiek. Het derde deel van de sonate is een liedvorm met variaties, m.i. een van de beste in zijn soort uit de hele muziekliteratuur!

Felix Mendelssohn was een van de eersten die de waarde van het oeuvre van J.S. Bach onderkende in de vroege negentiende eeuw. Zoals bekend voerde hij voor het eerst sinds vele decennia de *Mattheus Passion* weer uit. Mendelssohn was naast orkest-dirigent en pianist ook een bekwame organist. Zijn eerste orgelsonate is een parel op het gebied van de orgelsonates, weer heel anders van aard dan de sonate van Carl Philipp Emanuel Bach. In het eerste deel wordt de koraal *Was mein Gott will, das g'scheh allzeit* gereciteerd, maar de sfeer hier is romantisch, heel anders dan bij

Bach. Het koraalidee wordt later weer opgepakt door mensen als Franck, Widor, Vierne, Liszt en Reger. Het tweede deel van Mendelssohns sonate is een uitermate fraai 'Lied ohne Worte'. Het slotdeel is een onstuimige, virtuoze Finale met volle akkoorden en fraaie, contrapuntische lijnen.

César Franck wordt door velen als de grootste orgelcomponist uit de negentiende eeuw en als een van de grootste componisten van de Romantiek beschouwd. Zijn orgelstijl is persoonlijk en sterk geïnspireerd door de orgels die werden gebouwd door de vermaarde Aristide Cavaillé-Coll. Geboren in Luik heeft hij zijn Germaanse aard nooit verloochend, ook niet toen hij in Parijs terecht kwam. De *Pastorale* is voor Franck's eigen orgel in de Parijse Sainte-Clotilde gedacht en is een lyrische, zeer geïnspireerde compositie met een verstillend, serene karakter. De *Pastorale* werd gebundeld met vijf andere vroege orgelwerken, in de *Six Pièces*. Het was het moment dat Franck op niet al te jonge leeftijd ontdekte dat hij meer in zijn mars had dan louter optreden als pianovirtuoos, iets waartoe hij van jongs af aan door zijn vader was gedwongen.

Tot besluit kunt u luisteren naar *Litanies* van **Jehan Alain**, een geniaal componist die helaas op 29-jarige leeftijd is gesneuveld tijdens de Tweede Wereldoorlog. *Litanies* getuigt net als Bachs *Preludium en Fuga* van een jeugdig elan en is volstrekt origineel te noemen. Het is een zeer gedreven en virtuoos stuk met een versmelting van allerlei elementen, tot jazz toe. *Litanies* heeft betrekking op het telkens opnieuw repeterende motiefthema. Dit wordt echter naar het einde toe op meesterlijke wijze uit elkaar getrokken en ontwikkeld. Voor mij is Jehan Alain de grootste orgelcomponist na César Franck.

Ton Reijnaerds (*1955, Roermond) doorliep in zijn geboorteplaats de lagere en middelbare school. Daarna besloot hij de muziek in te gaan en ging hij studeren aan de conservatoria van Maastricht en Luik voor de hoofdvakken pijporgel, muziektheorie en compositie. Vanaf de 70-er jaren gaf hij vele concerten. Van jongs af aan bedreven in de fotografie en gefascineerd door de nieuwe mogelijkheden van de pc, ontstond de ambitie om zijn talenten te combineren en aldus nieuwe wegen in te slaan. Zo ontstond in de 90-er jaren zijn cd-label TRA Records. Er verschenen 12 cd-producties onder het label TRA, waaronder vier van collega-organisten. Als fotograaf werkte Ton Reijnaerds mee aan talloze publicaties, o.a. het boek "Pereboom & Leijser, orgelmakers in Maastricht". In 1994 verscheen zijn fotoboek "Orgellandschap Maas-Rijn". Tegenwoordig werkt hij tevens als free-lance fotograaf en web-designer en geeft hij nog op verzoek orgelconcerten. In 2003 publiceerde de stichting Orgelconcerten

Noorbeek Reijnaerds' "Tryptiek" voor kerkorgel.